پۆپۆلیـــزمەکەی نەوەی نـــوێ، لاسـایییکردنەوەی گۆڕانه ... کامیار سابیر

واقیعی سیاسیی کوردستانی عێراق ئەوەیە کە حیزبێکی سیاسیی نوێ، پەیدابووە و ناوی “نەوەی نوێ-نن”ە. ئەم حیزبە، نەیاری سیاسیی زۆری هەیە، بەڵام دۆستی سیاسیی، کەمە. زۆرینەی ئەو رەخنانەی لەم حیزبە گییراون، بریتیین لە عوقدەی حیزبیی و شەخصیی، یان عوقدەی ئێرەیی و هەجووکردن. لە سووکایەتییکردن و زمانی بازاڕییەوە بیگرە کە بە درێژایی هەشتا ساڵی ئەو بزوتنەوە نەتەوەییەی هەیە و بە کوردایەتیی ناوزەد بووە، درێژەی هەیە تا بە سیاسییە مۆدێرن و گەنجە رادیکاڵە سیاسییەکانی ئەم سەردەمە دەگات. تا ئێستا، رەخنەیەکی سیاسیی، کولتووریی، فیکریی، ریشەیی و جدیی لە بونیادی سیاسیی ئەم حیزبە(جوڵانەوەیە)، نەگیراوە، یان لای کەم من نەمدیو□.

ز□رترین رەخنەی ئەو نووسەر و رۆشنبیرانەی کورد کە بەردەوام قسە لەسەر سەراپای سیاسەتی کوردیی دەکەن، لەسەر نن، بێدەنگیی و خۆلادانیان لەم واقیعە سیاسییە، هەڵبژاردووە. ئەمانەیش هۆکاری ئەو بازاڕە پۆپۆلیزمەیە کە نایانەوێ دڵی هیچ سیاسیی و حیزبێکیان، لێ بڕەنجێ. هەروەها نایانەوێ، تەلەفزیۆنی ئێن ئار تی، بۆ نمایشکردن، لەدەست بدەن. لەسەرێکی تریشەوە، ریتۆریک و غروورێکی تووڕەها تە کە خۆیان ناهێننە ئەو ئاستەی کە لە وەهمی نەرجسییەتی خۆیاندا، ئیستیبیانیان کردووە. تەنانەت، مافیا دێرینەکانی پێشمەرگایەتیی، کۆمەڵێ لە گەنجە نوکتەچییەکانی کوردایەتیی، کۆمەڵێ شەلاتیی و چەقۆکێشیان، بەرەڵای سۆشیاڵ مێدیا کردبوو، بە نەوەی نوێیان دەگوت” طفل جدید”، لە کاتێکدا، مەعریفەی کرچوکاڵیان، بایی ئەوە نییە کە “الجیل”ی عەرەبیی و “نەسڵ”ی فارسیی، بەرامبەر بە “نەوە”، دێن.

نن و سەرۆکەکەی، یان باشتر و دەقیقتر بنووسرێ، خاوەن و سپۆنسەرەکەی(شاسوار عەبدولواحید-شعو)،دونیایەک رەخنە و سەرنجی سیاسییان لەسەرە. بە تایبەتییش لە هۆکارەکانی دەوڵەمەندبوون و بیزنسەکانی، ئەو کۆنتراکت و پرۆژانەی کە دەسەڵات(بە تایبەتیی هەندێ بال□ی یەکێتیی) ئاسانکارییان بۆ کردوون. بە باوەڕی من،

وێڕای ئەوەی دەیان سەرمایەداری میلیاردەری شەریک لەگەڵ دەسەڵاتدا، لە کوردستاندا هەن و پارەی ڕەشی دزراو لە خەڵکی کوردستان، بە دەسەڵات سپیی دەکەنەوە و سامانەکانیان، دەیان و بگرە صەدان جار لە "نن و شعو" زەبەلاحترن، بەڵام چونکە ئەوان ڕاستەوخۆ دەخالەتی سیاسەت ناکەن و حیزبیان دروست نەکردووە، هیچ کەس ناویشیان ناهێنێت. لێرەدا، بە کورتیی و پوختیی، دەمەوێ ئەوە بڵێم، هەموو ئەو ڕەخنانەی لەسەر شعو، لەلایەن گەڵانەوە هەیە، لە جوغزی(پرەنسیپ، ڕوئییە، دەرک، مەراڵ و ویژدان)ی سیاسییەوە نییە، ئەوەندەی لەوەوەیە کە بە ڕەقیبی خۆی دەزانێ و بازاڕی بیزنسە سیاسییەکەی(ئۆپۆزیسیۆنی پۆپۆلیست) ئەو کەمدەکاتەوە(هەروەکو کردیشی).

بە کورتییەکەی ئەگەر شعو، وەکو ساڵانی ڕابردوو، کەناڵەکەی بە خزمەتی گەڵان، تەرخان بکردایە، ئەوە شەریفی شام دەبوو. سەبارەت بە کۆنتراکت و سەرمایەکانیشی، وێڕای ئەوەی سوودمەندبووە لە دەسەڵات و حکومەتی هەرێم، هەروەها سەرمایەکەی جێگەی گومانە، بەڵام کام سیاسی و سەرۆکی حیزب هەیە لەوانەی لە ئاستی مەکتەب سیاسی و هاوپلەکانیان، خاوەنی دەیان و صەدان میلیۆن دۆلاری دزراو نەبن؟ بگرە بەشێکی زۆریان خاوەنی دەیان میلیارد دۆلارن(مافیا گەورەکان و ڕائیدە بەسەوادەکانیان، خاوەنی صەدان میلیارد دۆلارن). کەواتە لەو شامی ناشەریفەدا، شەریف نادۆزیتەوە لە شام و خەڵکەکەی و سامانی گشتیی، دزیی نەکردبێت و لە گەندەڵییەکان سوودمەند نەبێت؟

هاوکات، کام دەوڵەمەندی شەریف هەیە لەگەڵ دەسەڵاتدا، دەستی تێکەڵ نەکردبێ و لای کەم، دەیان میلیۆن دۆلاری بە فڵان مافیای کوردایەتیی و فیسار چەتەی سەربەخۆیی ئابووریی، سپیی نەکردبێتەوە؟ واقیع ئەوەیە کە شەخصی نەوشیروان موصطەفایش-نم ، حیزبێک و چەندین کەمپانیا و صەدان میلیۆن دۆلاری، بە دەکیومەنتی دادگا و طاپۆی ڕەش، بە موڵکی شەخصیی، بە سەرمایە و بە کاش، بە کوڕەکانی جێهێشت. لە کاتێکدا نم، لە لایەن دەنگدەرانی گەڵانەوە، بە غاندیی، چێکیڤارا و ژۆسێ موغیکا José Mujica دەناسرا. گەڵانیش، بە سیمبوڵی ئەنتی گەندەڵیی، چرای عەدالەتی کۆمەڵایەتیی، باوکی هەژاران و دادپەروەریی، دەیناساند! سەرەنجامیش، لە پشت

خاکیبوونەکەی، جلوبەرگە ساکارەکانی و نانوماستاو خواردنەکانی، سەرمایەیەکی زەبەلاحی بە نەوەی دووەمی کوردایەتییە لیبراڵییەکە، جێهێشت و دەنگدەرانی گەڵانیش، بە پتر لە سێ صەد هەزار دەنگ(کەم-

کردن)، سزای حیزبەکەیان دا. جیاوازییەکە تەنیا ئەوەیە بەهەی دزیی و گەندەڵیی و بیزنسی ناسیۆنالیزمەوە، نەوەی دووەمی کوردایەتییە کۆنسەرڤەتیزمەکە(بارزانیی)، خاوەنی صەدان میلیارد دۆلارن، نەوەی دووەمی کوردایەتییە ئەفەندییەکەش(تاڵەبانیی) خاوەنی دەیان میلیارد دۆلارن، بەڵام نەوەی دووەمی کوردایەتییە لیبەڕاڵەکە(موصتەفا)، خاوەنی صەدان میلیۆن دۆلارن.

نن، هەلەکیان بە رێککەوتووە بە درێژایی یەک چەرخی تەواو(صەد ساڵە) لە سیاسەتی کوردیی(لە عێراقدا)، بە هیچ حیزبێک هەڵنەکەوتووە کە ئیلیمێنتە سیاسیی و مرۆییەکانی ،زادەی فەشەلی سیاسیی و ئابووریی دەسەڵاتداران و ئۆپۆزیسۆن، بن. حیزبێک، کەوتووە بە سەر دونیایەک فەشەلی فرە رەهەندی ئەو مەدرەسە فاشیل و ساقیط و پڕ لە عەمالەتەی کە ناوی کوردایەتییە(بەهەرسێ باڵی دەسەڵاتدار و ئۆپۆزیسیۆنی جارانەوە). نن، دەتوانێ ببێ بە هێزێکی کۆمەڵایەتیی و سیاسیی گەورە، دژ بەم سیستەمە سیاسییەی دەسەڵاتی کوردیی، بەو مەرجەی خاوەنی روئییە و مانیفێستێکی نیشتمانیی بێت و خاوەنی قیادەیەکی گەنجانەی پڕ لە وزە(نەک یەک شەخص) بێت و لە بیزنس و لە گەندەڵیی ئابوورییەوە، نەگلێن! هاوکاتیش زۆر بە ئاسانیی دەتوانێ ببێ بە بەشێک لەو قەراصینانەی کە سامانی نیشتمانیی و پارەی خەڵکی کوردستان، دەدزن و سەهمی شەریکایەتیی خۆیان، بە زیادەوە دەپچڕن و داوای پشکی زیاتر دەکەن.

لە سەرەتای دروستبوونی عێراقەوە، تا سەرەتای ساڵی ٢٠١٩، لە کوردستانی عێراقدا، سێ شەپۆلی سەرەکیی لە ئایدیۆلۆژیا جیاوازەکان(ناسیۆنالیزم-کوردیی و عەرەبیی- بە کاڵیی و کوڵاویی)، شیوعییەت(لە هەشتاکانیشەوە لە ڤەرژنی نوێدا، چەمکی جیهانیی- کۆمیونیزم) و ئیسلامیی سیاسیی(ئیخوانیی، سەلەفیی، جیهادیی و موشتەقاتەکانیان)، هەرسێکیان خۆیان تاقیکردەوە و هەرسێ ئایدیۆلۆژیاکە فەشەلی سیاسیی، کولتووریی و فیکریی خۆیان، دەزوو بە دەزوو، بەیان کرد. ئەوەی ماوەتەوە، بەهەی دەسەڵات و دزیینی سامانی نیشتمانیی(کوردستانی عێراق)ەوە، فاشیزمی کوردایەتییە(ئێثنۆناسیۆنالیزمی کوردیی) کە رەونەقی خۆی بە تەزویر و ساختەکاریی بێت یان بەهەی هاوکێشە ئیقلیمیی و جیهانییەکانەوە بێت، لە دەسەڵاتدا هێشتووەتەوە.

پارتیی و ماڵی بارزانیی، بۆچوونێکی دانسقەیان هەیە و دەڵێن لە شەستەکانەوە، هەرچییەک لەمان جودا بووەتەوە، سەرەنجام وەکو فەرع، بە سەر ئەصڵ و مەرجەع، گەڕاونەتەوە. راستییەکەی ئەوەیە نەک هەر

ئەوانەی لە پارتیی جودا بوونەتەوە، بەڵکو بەهۆی پۆپۆلیزمی کوردایەتییەوە، ئەوانەی لە ڕەقیبە دێرینەکانی پارتییش (حشع، یەکێتیی و چەپەکان و...تاد) جودا بوونەتەوە، لەگەڵ زۆریینەی پارادایمە ئیسلامییەکان و زۆریینەی حیزبە پڕۆکسییەکانی کوردستانی ئێران کە ڕەدیفی پارتیین، هەموویان بە سەر خوانەکەی مەعاویەی کوردایەتیی(ماڵی بارزانیی) گەڕانەوە.

بە ئیبراهیم ئەحمەد و تاڵەبانیی و نم و... ئەتباعەکانیشیانەوە. تەنیا ئەوە نەبێت ئیبراهیم ئەحمەد لە ئاخیری تەمەنیدا، بەهۆی بەچوونەکانی ئەجەلانەوە، لە ماڵی بارزانیی و لە سیاسەتەکانیان، کەوتەوە ڕەخنەگرتن. ئەو لایەنگرانەی گەڕان کە بە عەقڵیاندا ناچێت کە “نم” کە رابەرایەتیی لیبراڵیزمی کوردایەتیی دەکرد، گەڕایەوە سەر سفرەکەی مەعاویە، دەبێ بیبیریان بهێنرێتەوە کە لەناو مەنهەجەکانی کوردایەتیی(لە فاشیزمەکەی کاژیکەوە بۆ نەوەی دووەمی بارزانیی، تاڵەبانیی و موصطەفا) وەرنە دەرەوە و دونیا و پەیوەندییە ئیقلیمیی و نێودەوڵەتییەکان، بە ڕەنگاوڕەنگ ببینن. بڕۆن سەیری گیرفانی خۆتان، ناوماڵی خۆتان و ژیانی برا و خوشک و منداڵەکانتان بکەن و بەراوردی بکەن بە ژیانی ئەو منداڵانەی کە باوکەکانیان، لە چلەکانەوە تا ئێستا، مورتەزیقەی ئیقلیمیی(پێشمەرگایەتیی) بوونە.

پێشووخت، نم، خۆی وەلەدی شەرعیی کوردایەتییە. بە یەک دێڕیش، ڕەخنەی سیاسیی و فیکریی لە ناسیۆنالیزمی کوردیی و فاشیزمە سیاسیی و ئابووریییەکەی(کوردایەتیی) نەگرتووە. جگە لە کەمێک دروشمی پۆپۆلیستانە(عەدالەتیی کۆمەڵایەتیی، بە دامودەسگاییکردن بە نیشتمانییکردنی حکومەت و کانوونەکانی دەسەڵات، دژایەتیی گەندەڵییی...تاد)، بە حەرفیش، حەرفێکی بە ستراکتەری “سیاسیی و فیکریی” گەڕان، ڕێ نەناوە. بە پێچەوانەوە، پۆپۆلیزم و شەعبەوییبوون، جەماوەرییبوون و دوای کاریزما کەوتن، کۆکردنەوەی پاتاڵی ئەکادیمیستی لەبرسامردوو، نوخبەی موهەڕیج، موبایەعەچیی و کەسانی هەلپەرست، بەرژەوەندییخواز و گیرفان قووڵ، چەپی فاشیل و ئیسلامیی پڕ لە فیاسکە، سەری گەڕانیان بە فەتارەیەک دا کە هیچ حەکیمێکی سیاسیی و ثیۆریستێک، ناتوانێ چارەسەری بکات. لەسەروو هەموو ئەمانەیشەوە، ئەم شکستەی گەڕان کە هەرگیز بەرەکس نابێتەوە(irreversible)، خەتا سەرەکییەکەی بۆ تەنیا بۆ خانەی راپەڕاندن، جقاتی گشتیی و ئەو نوخبانەی بەدەوری گەڕانەوە بوون، ناگەڕێتەوە، بەڵکو بەشێکی زۆری بە بێ مانیفێستیی و پەلەپەلکردنی

شەخصی نم و بەرنامە سیاسیی و پرۆژە پۆپۆلیزمیی و بە فیکرییەکەی دەگێڕێتەوە.

ئەوەی بە نە ساڵ بەسەر گۆڕاندا هات ، بە دڵنیاییەوە ئەگەر نن لەسەر هەمان نەهجی پۆپۆلیزمە تاقیکراوەکەی گۆڕان کار بکات (کە ڕێک وا دەکات)، بە عەقڵی یەک پیاوی بیزنسمانەوە هەڵبسوڕێت کە بە نەوەیی، دەستی بە سیاسەت کردووە، وەک ئەوەی ئیعجابەکی گەورەیشیان بە لیبرالیزمی ئابووریی ڕۆژئاوا و بگرە بە سیاسەتە ڕاستڕەوەکانی عەصابەیەکی نیولیبرالیستی وەکو ترەمپیش هەیە، ئەوە بە دڵنیاییەوە داکشان و داڕمانێک بەسەر نەوەی نودا دێت، ئەوەی گۆڕان لە چاویدا، لاربوونەوەی یەک قاقمەی دارێژاکەیە ، بەڵام داکشانی نن، وەکو تەرزە(تەرزە بە ڕەشکیانە- vulgar) ی بەهارێکی درەنگ، فریای توانەوەیش ناکەوێت، بەڵکو هەڵدەپووکێت. ئەمانەی باسکران، تا جەولەیەکی تر لە هەڵبژاردن، ئاکامەکانیان بە وردیی، دەرناکەون.

ئەم باسە، درێژەی دەبێت و لە بەشی ئایندەدا، دەچێتە سەر ئەوەی ئایا نن، دەتوانێ بە ئاستی گۆڕانی ٥-٦ ساڵ لەمەوبەر بگات؟